SAYI : 31

Fiyatı: 100 kr.

Adres : P.K. 68
ZONGULDAK

EKİM 1975

İŞÇİ DAVASI

«Belli bir ülkede sosyalist hareket ne kadar genç ise, sosyalist olmayan ideolojiyi yerleştirme çabalarına karşı o ölçüde çetin mücadelelere girişmelidir.»

DÜNYADA DETANT — ÜLKEDE SOSYALİZM

SERMAYE PARTİLERİNE OY YOK!.

İŞÇİ DAVASI'nın AP, MSP ve CHP'nin Zonguldak Milletvekili adaylarıyla yaptığı röportaj

SORULAR :

1 — Zonguldak gibi bir işçi bölgesinden partinizin adayısınız. Seçildiğiniz takdirde işçiler için ne gibi çalışmalarınız olacak?

2 — EKİ'de iş kazaları ve meslek hastalıkları durmadan artıyor. Bu konuda önleyici çalışmalarınız var mı? Seçildiğinizde olacak mı?

3 — Tarımdaki taban fiyatlarının küçük köylüden çok büyükleri koruduğu söyleniyor. Bu konuda siz ne dersiniz? Taban fiyatı politikası uygun mudur?

4 — Sanayideki «Teşvik tedbirleri» ve «Vergi iadesi» konusunda ne düşünüyorsunuz?

5 — Uluslararası Enerji Ajansı hakkında düşünceniz nedir? Bu ajansta Türkiye de yer almalı mıdır?

6 — Savaş Sanayisi konusunda ne düşünüyorsunuz?

7 — Son günlerde işçi direnişlerinin «Sendika Seçme Özgürlüğünün sağlanmamış olmasından» ileri geldiği söyleniyor. Bu konuda ne dersiniz?

8 — Sizce Türkiye'deki demokrasinin durumu nedir? Demokrasinin «sınırlı» olması gerektiği görüşü var. Katılıyor musunuz?

9 — Detant hakkında ne düşünüyorsunuz? Helsinki kararlarının Türkiye açısından durumu nedir? (Özellikle Kıbrıs ve fikirlerin serbestçe dolaşımı açısından)

Viyana Hukuk Fakültesi mezunu. 1954-1960 yılları arasında DP Zonguldak milletvekilliği ve aynı dönem içinde Sanayi Bakanlığı yaptı. (Foto: İşçi Davası)

Sebati Ataman (AP Adayı)

Cevap : 1 — Ben bir siyasi partinin adayıyım. Bu partinin işçi meseleleri ile ilgili çalışmaları programında vardır. Ben de bu program içinde Zonguldak'lı işçilerin sorunlarının çözümüne çalışacağım.

Cevap : 2 — Ötedenberi Zonguldak'ta böyle bir mesele vardır. Bunun bütün aksaklıkları ile birlikte halledilmesi gerekir.

Cevap : 3 — Tarımda taban fiyatları uygulaması yanlış değildir. Türkiye'deki Zirai işletmelerin yüzde 90ı küçük işletmedir. Taban fiyatları uygulaması, bu çoğunluğun korunmasıdır.

Cevap : 4 Sanayileşmemiz için devlet elinden gelen her türlü tedbiri almalıdır. Karma Ekonomi rejimi içinde olduğumuza göre, özel teşebbüsü memleketin sanayileşmesinde kendine düşen rolü ifa edebilmesi için teşvik edilmesi lüzumludur.

Cevap : 5 — (Bu konuda yeterli incelemesi bulunmadığından cevap vermeyeceğini söyledi.)

Cevap : 6 — Mutlaka lâzım. Memleket çıkarlarına uygun şekilde kurulabilmesi için gerekli olan her şeyin yapılması lâzımdır.

Cevap : 7 — Sendika seçme hürriyeti işçinin en tabii haklarındandır. Ancak ben Türkiye'de bir sendika enflâsyonu olduğu kanaatindeyim. Bu konu, özellikle işçi ile işveren arasında değil, işçi ile işçi arasında çatışmalara meydan vermektedir. Bu bakımdan konu, en açık ve belirgin şekilde çözüme bağlanmalıdır.

Cevap : 8 — Demokrasi, halkın devlet yönetiminde, devlet yönetiminin her kolunda söz sahibi olmasını sağlamalıdır. Memleketimizde henüz bu sağlanmış değildir. Bu sağlanmalıdır. Ayrıca, demokrasiye bir sınır koymak değil, mevcut sınırlandırmaların da ortadan kaldırılması gerekir kanaatindeyim.

Cevap : 9 — Detant, şüphesiz dünya barışı bakımından hayırlı bir gelişmedir. Helsinki Konferansı da yine dünya barışı, özellikle avrupa barışı bakımından çok önemli bir adımdır. Burada alınan kararlar bize karşı değildir. Biz, silahlı kuvvetlerimizi esasen Kıbrıs'a gönderirken geri çekmek üzere gönderdik. Fikirlerin serbestçe dolaşması ise, demokrasimizin bir gereğidir.

Hukuk Fakültesi mezunu, Avukat. Halen Zonguldak Barosu Başkanı. CHP İl Başkanı iken başkanlıktan ayrılıp aday oldu. Evli iki çocuklu. (Foto: İşçi Davası)

Burhan Karaçelik (CHP Adayı)

Cevap : 1 — Sendikalar Kanununda «Sendika Ağalığı»nı ve sarı sendikacılığı engelleyici değişiklikler yapmak gerektiği görüşündeyim. İşçiler çalıştıkları işyerlerinde yönetime katılmalıdır. Ayrıca İktisadi Devlet Teşekküllerinin verimliliği sağlanarak işçilere 440 sayılı yasa gereğince «Kârdan pay» verilmesi gerçekleştirilmelidir.

Cevap : 2 — Bunun için gerekli tedbirlerin alınması için çalışmalar yapılması gerektiği görüşündeyim.

Cevap : 3 — CHP, köylünün kalkınmasını ön plânda tutmaktadır. Devlet, taban fiyatlarını uygularken köylünün ürettiği malın değerlendirilmesini ve emekçiyi korumayı gözönüne almalıdır. Bunun tüketiciye yansıyan olumsuz etkisi olursa, bu olumsuzluğu giderici tedbirleri de yine devlet almalıdır.

Cevap : 4 — Türkiye'nin sanayi yönünden de kalkınabilmesi için ağır sanayi devletleştirilmelidir. Bunun dışındaki sanayi alanları özel kesime bırakılabilir. Ancak, bu sahanın dahi daha çok «Halk Sektörü» adı altında toplanması gerektiği görüşündeyim. Teşvik tedbirleri de bunu çabuklaştırıcı ve gerçekleştirici yönde olmalıdır. Teşvik, sermayenin muayyen kesimde toplanmasına sebep olmalıdır.

Cevap : 5 — (Araştırması olmadığı için bu soruya cevap vermedi)

Cevap : 6 — Son senelerdeki gelişmeler, Türkiye'nin kendi kaderini kendisinin tayin etmesi gerektiğini su yüzüne çıkarmıştır. Bu nedenle savaş sanayisi kurulmalıdır. Teknoloji ve sermaye transferinde Türkiye'nin yararlarına en uygun ülkeler ve şartlar gözönüne alınmalıdır.

Cevap : 7 — Sendika seçme özgürlüğünde Referandum tam demokratik bir yöntemdir. Bir insanın kendi arzusu dışında işe zorlanması hem insan hak ve özgürlüğüne aykırıdır, hem de böyle bir insandan verimlilik alınamaz. Bu itibarla referandum mutlaka yasal hale getirilmelidir.

İşverenlerin işçilere saldırmasına karşıyım. İşçi kanunsuz davranmışsa devletin resmi organlarıyla bu durum önlenir. Kimsenin bizzat «İlak-ı Hak» yapmak hakkı yoktur.

Cevap : 8 — Bugün Türkiye'de

(Devamı 2. sayfada)

İstanbul Teknik Üniversitesi Makina Fakültesi Mezunu. Gemlik Azot sanayiinde çalışmakta iken Zonguldak Milletvekili adayı oldu. Evli 2 çocuklu. (Foto: İşçi Davası)

Süleyman Kılıç (MSP Adayı)

Cevap : 1 — Biz zihniyet itibariyle milletin bir takım sınıflara ayrılmasına karşıyız. Herkes bir işi yapmak için çalışır. Dolayısıyle herkes yaptığı işin işçisidir. Biz 40 milyon için tedbir getireceğiz.

Cevap : 2 — Bizi yıllarca idare eden zihniyet, (Gerek AP, gerekse CHP, bizce aralarında fark yoktur) Türk milletini «batı içtimai sistemi içine adapte etmeye çalışmışlar, milletin asli dertleri ile hiç ilgilenmemişlerdir. Memlekette bir takım işler yapılmışsa da bunlar zorakidir. Milletimiz, sadece Zonguldak'a münhasır olmayan bakımsızlık içindedir. Bakımsızlık topyekün millet için mevcuttur.

Cevap : 3 — Taban fiyatları, genel ekonomi nizamı içinde üreticilerin hakkını muhafaza için takip edilmesi gereken bir yol olmalıdır.

Cevap : 4 — Sanayideki teşvik unsuru bugün için yoktur. Bugünkü uygulamalarla memleket kalkınmaz.

Cevap : 5 — Beynelmilel alanda bize tek dost ülkeler islâm camiasıdır. Enerji Ajansı bu ülkelere karşı kurulmuştur. Türkiye'nin bu kuruluş içinde yer alması, beynelmilel alanda yalnız kalması demektir. Ajansa karşıyım.

Cevap : 6 — Savaş sanayisi fikri tamamen MSP'nin malıdır. CHP ve AP zamanında hep engellendik. «Biz yapamayız», «Bunun parasını nereden buluruz» diye. Halbuki bu iki parti karadenizli kardeşlerimizin eğe ve keski ile çok güzel tabancalar yaptığını biliyorlar. Karadenizli kardeşlerimize yaptıkları silahları hükümete satmaları şartı ile silah yapma izni verilirse kısa zamanda oralarda dünyanın en büyük silah fabrikaları doğar.

Cevap : 7 — MSP, memleket üzerindeki bütün mallara «benim» diyebilen bir vatandaşa ihtiyaç olduğuna taliptir. Bu düşünce altında patron da işçi de elbette olacaktır. Sermayedar ve işçiler mutlak birbirine muhtaçtır. Üretim yerinden kardeşçe ayrılmaları gerekir. MSP iktidarında aksine müsaade edilmeyecektir.

Cevap : 8 — Batı anlamda demokrasi 1973 yılında olmuştur.

Sermaye Partilerine oy yok!

İşçiler,

İşte adayların cevapları. Adaylar, yalnız kendi görüşlerini değil, aynı zamanda partilerinin de görüşlerini ortaya koyuyor. Adayların hiç biri işçi sınıfını sömürü ve baskı altında tutan kapitalist sisteme karşı değil. Hiç birinin işçi sınıfının sorunlarını çözebilecek köklü ve ciddi bir önerisi yok. Ama, onların sermaye sınıfının çıkarları için düşündükleri şeyler çok. İşçilerin, emekçilerin sırtından dolan devlet kasasının sanayicilere, tarım patronlarına akıtmak için hepsi yarış içinde. Aralarındaki ayrılık, özde değil, şekilde. Birbirleriyle sermayenin şu veya bu kesimine, daha çok pay verilmesi için çekişiyorlar.

İşçiler,

Partili bir düzende «Partiye değil, adama oy vermek» saçma bir düşüncedir. Hiç bir aday partisinden ayrı olarak düşünülemez. Adaya verilen oy, onun partisinin kuvvet kazanmasına yardımcı olur. Adayı «desteklemek», partisini «desteklemektir.» Seçimlerde «ilerici demokrat adaylara oy verelim» diyenler var. «İlericiliğin», «demokratlığın» ölçüsü nedir? İşte Zonguldak'ta görüyoruz. AP, CHP ve MSP adayları, hepsi de kapitalizmden yanadır. Ve sosyalizme karşıdır. Ancak, tek tek ele alındığında bu adayların olumlu önerileri de vardır. Örnek olarak; Karaçelik'in düşünce özgürlüğü konusundaki; Ataman'ın demokrasi anlayışındaki; Kılıç'ın Enerji Ajansı konusundaki fikirleri işçi sınıfınca desteklenebilecek önerilerdir. Bu adaylara, kopuk kopuk bazı doğru sözler söyledikleri için işçi sınıfı oy mu verecektir? HAYIR!

İşçiler,

İşçi sınıfının ne sermaye partilerine ve ne de adaylarına verilecek oyu yoktur! İşçi sınıfı, sermaye partilerini desteklemek zorunda değildir. İşçi sınıfı kendi partisini destekler. Bugün, işçi sınıfına teorik ve pratik olarak yol gösteren bir işçi sınıfı partisi yoktur. İşçi sınıfı öncülerinin, sosyalistlerin en önemli görevi böyle bir partinin oluşturulması için çalışmaktır. İşçi sınıfı, kendi partisiyle bir siyasal güç haline gelir. Sermayenin oy deposu olmaktan kurtulur. İşçi sınıfıyla birlikte bütün toplumun kurtuluşu ancak işçi sınıfı partisinin öncülüğünde verilecek mücadeleyle sağlanır.

İşçi sınıfı partisinin olmadığı bu durumda CHP'ye oy vermek, onu «desteklemek» değil, onunla «bütünleşmektir». 1973 seçimlerinde de işçilere bu yol önerilmiştir. Ve o zaman, CHP'ye oy veren sosyalistlerin çoğu, bugün CHP'li olmuştur. Bu tutumda ısrar edilirse, yarın olacak olan da aynıdır.

İşçiler,

Bugün bir işçi sınıfı partisi olsa idi bile bu parti bir sermaye partisini bu şekilde destekleyemezdi. Çünkü işçi sınıfı partisi, işçi sınıfının bilimini olduğu kadar, onun sınıf gururunu da taşır. İşçi sınıfı partisi, işçilere kurtuluşun sosyalizmde olduğunu anlatır. İşçileri, sosyalist iktidarı kurmak üzere örgütler. İşçi sınıfı partisi, belirli şartlar altında, gücünü artırmak için ittifaklar, cepheler kurar. Ancak bu ortaklıklar, bir program etrafında olur. İşçi sınıfı partisi bu programı tesbit ederken işçi sınıfı biliminin temel ilkelerinden taviz vermez. İşçilerden, belirli amaçların gerçekleşmesi için bu ortak programın desteklenmesini ister. Yoksa, bizde olduğu gibi, sosyalistlerin desteğine ihtiyacı olmadığını açıklayan bir sermaye partisinin kuyruğuna takılmaz. Sermayenin gözüne girmek için «sola duvar çekmeye» uğraşan CHP gibi bir partiden medet ummaz.

İşçiler,

Biz, parlamenter mücadeleyi ve seçimi reddetmiyoruz. Seçimlerde işçi sınıfının, kendi bağımsız programının bütün topluma daha iyi anlatma imkânı bulacağını biliyoruz. Seçimlerin, işçi sınıfının bağımsızlığı ve öncülüğü fikrinin yerleşmesi için bir araç olduğuna inanıyoruz.

Seçimleri reddetmemek, mevcut sermaye partilerinden birine ille de oy vermek anlamına gelmez. Sermaye partilerine veya adaylarına oy verilmesini isteyenler, işçi sınıfına inanmayanlardır. «Demokrasi gelecek daha rahat mücadele imkânı doğacak» diye sermaye partilerinden medet umanlardır.

İşçiler,

Varsın onlar öyle desin. Bizden «oy» istesinler! Onlar, kendi çıkarları açısından haklıdırlar. Ama biz de sermaye partilerine oy vermemekte haklıyız! Çünkü biz, sosyalizme inanırız. İşçi sınıfına inanırız. Varsa işçi sınıfı partisinin güçlenmesi için çalışır, yoksa oluşturulması için çalışırız. Bu bizim hem görevimiz, hem de hakkımızdır! Sermaye partilerine oy vermedik diye kimse bizi suçlayamaz! Tam tersine, işçi sınıfı partisinin kurulması ve seçime katılmasını engelledikleri için biz onları suçlarız!

Ne pahasına olursa olsun, sermaye partilerine oy yok!

DİSK DEMOKRASİ MİTİNGİ DÜZENLEDİ

DİSK'in İstanbul mitinginden bir görünüş.

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) İzmir ve İstanbul'da düzenlediği iki açık hava toplantısı sırasında demokratik isteklerini duyurdu. Bu arada işbaşındaki DİSK yöneticileri de demokrasi anlayışlarını dile getirmiş oldu. İstekler başlıca şu noktalarda toplanmıştı: «İlerici bir hükümet işbaşına gelsin... NATO ve CENTO'dan çıkılsın. İkili anlaşmalar yırtılsın... Devlet güvenlik mahkemeleri kapatılsın. Yasalardaki bütün baskı maddeleri kaldırılsın... Sendika seçiminde 'gizli oy açık sayım' yoluyla işçilerin oylarına başvurulsun. İşçi-memur ayırımı kaldırılsın. Bütün memurlar sendikalı olsun... Ücretler artsın. İş güvenliği sağlansın...»

DİSK yöneticilerinin demokratik mücadele anlayışlarında eleştirilmesi gereken yanlar çoktur:

● İstekler ilk bakışta olumlu görünüyor. Demokrasinin sağlam bir öze kavuşmasını isteyen herkes bu isteklerden yana olmalıdır Ancak bu istekler daha açık ve daha canlı ortaya konmalıydı. Örnek olarak fikire ve düşünceye baskı getiren maddelerin kaldırılmasını isterken bu maddeler yüzünden tutuklanmış kişilerin serbest bırakılması da istenmeliydi. Çünkü istekler ne kadar açık anlatılırsa işçi sınıfının o nispette kararlı desteği sağlanır.

● DİSK yöneticileri görünüşte barışın ve demokrasinin tek güvencesi işçi sınıfının örgütlü mücadelesidir» demekte, ama tatbikatta bu doğru ilkeye ters düşmektedirler. DİSK yöneticileri bu isteklerin gerçekleşmesi için ilerici bir hükümeti (yani CHP hükümetinin) işbaşına gelmesini önermektedir. Bu anlayış çok sakattır. Bir ülkede sermaye partilerinin demokratik haklara saygılı davranması ancak işçi sınıfının örgütlü ve bilinçli bir siyasal mücadelesiyle mümkün olur. İşçi sınıfının örgütlü gücünün oluşmadığı yerlerde de demokrasi uygulanabilir, ancak bu tek yanlı bir uygulama olur. Sermaye partileri kendilerini tehlikede hissetmedikleri zamanlar demokratik hakları genişletebilirler. Bizde 1960 dan sonra olduğu gibi. Ancak sermaye partileri en ufak bir sıkışma anında bu hakları hemen çiğneme yoluna giderler. Yine bizde 1971 den sonra yaptıkları gibi. İşçi sınıfının söke söke aldığı hakları çiğnemek ise kolay olmaz. DİSK yöneticileri bu toplantıları demokratik istekleri işçi sınıfına mal etmek için düzenleselerdi şüphesiz doğru olurdu. Ama bu toplantıları aslında seçimlerde CHP nin gücünü artırmak için düzenlediklerinden yanlış davranmış oldular.

● İşbaşına gelse bile CHP nin istekleri gerçekleştirmeye niyeti yoktur. CHP nin bu konudaki vaadleri sınırlıdır. CHP nin NATO'yı ve ikili anlaşmalara itirazı yoktur. Tersine CHP, Yunanistanın çıkması halinde NATO'da doğacak boşluğu doldurmaya bile hazır olduğunu açıklamıştır. CHP öteden beri fikir ve düşünce suçlarına karşı çıkmaktadır. Ancak CHP bu konudaki görüşlerine ne bir açıklık getirmiş, ne de geçen seneki ortak hükümet döneminde bu suçların kaldırılması için elle tutulur bir çaba göstermiştir. Durum bu iken DİSK yöneticilerinin CHP nin söylemediklerini söylemiş saymaları işgüzarlık olmaktadır.

● DİSK yöneticilerinin CHP yi değerlendirmeleri de yanlıştır. DİSK yöneticileri faşizme ve emperyalizme karşı mücadele veren ilerici ve demokratik bir örgüt olarak göstermektedir. Oysa CHP sermaye sınıfının uzun vadeli çıkarlarını korumak isteyen bir partidir. CHP modası geçmiş bir yönetim olduğu için belki faşizme karşıdır. Ama CHP nin kapitalizme ve emperyalizme karşı olması düşünülemez. CHP, sadece, çağımızda kapitalist sistemin açıkça savunulamayacağının farkına varmış bir partidir. CHP bu nedenle Batı Avrupa tipi sosyal-demokrat partileri kendisine örnek almaya çalışmaktadır. CHP gibi sömürü ve baskı sistemini daha sinsi ve daha kurnaz yollardan devam ettirmek isteyen bir partinin desteklenmesini isteyen DİSK yöneticileri ileride çok acı sonuçlar doğuracak bir yanlış içindedir.

● DİSK yöneticilerinin tavırları sadece yanlış değil aynı zamanda keyfidir de. Mayıs ayında yapılan son DİSK genel kurulunda bu konuda çetin tartışmalar geçmiştir. Sonunda DİSK yöneticilerinin isteği doğrultusunda bir karar çıkmıştır. Ancak bu kararda bile, «bütün demokratik örgütlerin yanısıra CHP ile ortak demokratik mücadele verileceği» yazılıdır. Ne var ki tatbikatta DİSK yöneticileri bütün güçlerini CHP yi desteklemek için harcamıştır. Desteklemek bir yana diğer ilerici örgütlere karşı düşmanca davranılmıştır. O kadar ki sermaye sınıfı tarafından bu örgütlere mensup kişilerin çeşitli bahanelerle tutuklanmasına hiç ses çıkarmamışlardır. Ama CHP li yüksek memurların görevlerinden alınmaları söz konusu olunca bildiriler ve demeçler patlatmayı ihmal etmemişlerdir. Bugün DİSK yöneticilerinin yaptığı CHP yi desteklemek bile değil, düpedüz CHP kuyrukçuluğudur.

DİSK yöneticilerinin işçi sınıfının bağımsızlığına ters düşen bu tavırlarına karşı çıkılmalıdır. İşçi sınıfının içinde öne çıkan unsurlar ile işçi sınıfının bilimine inanmış aydınlara bu yolda görevler düşmektedir. Bütün işçi sendikaları gibi DİSK de işçi sınıfının malıdır. DİSK'in sermaye partilerinin kuyruğuna takılmasına göz yumulamaz. Ne kadar eksikleri ve yanlışları olsa da DİSK'i Türk-İş'ten daha ileri bir çizgiye getirenler en başta sosyalist işçiler ve aydınlardır. Bu gün de DİSK'i bütünüyle işçi sınıfının çıkarlarını temsil eder duruma yükseltmek görevi bütün sosyalistlere aittir. Sosyalistler doğru siyasi görüşlerin işçi sınıfı içinde yerleşmesi için yılmadan mücadele vermelidir. Bu arada sorumsuz davranışlardan kaçınılmalıdır. Kendilerine çeşitli isimler veren bazı bozguncular işçi eylemlerini saptırmaya çalışmaktadır. Sosyalistler bu gibi akımlara karşı uyanık bulunmalı ve sermaye partilerinin sendikalardaki maşalarına koz verme durumuna düşmekten sakınmalıdır.

İSPANYA İŞÇİ SINIFINA SELAM

İspanya işçi sınıfı faşizmin baskısı altında.

Her gün baskı, her gün zulüm, her gün işkence!

İspanya işçi sınıfının kahraman öncüleri en canice işkencelere karşı göğüs geriyor. Kendisinin ve bütün İspanya halkının kurtuluşu için savaşıyor.

İspanya işçi sınıfı, bugün bir kez daha yalnız olmadığını görüyor. Bütün dünya işçileri, İspanya'da işçi sınıfı öncülerine karşı girişilen kanlı cinayetleri protesto ediyor. 1936'daki gibi, işçi sınıfı uluslararası dayanışma içinde. Paris'te, Milano'da, Londra'da, Brüksel'de, Kopenhag'ta, Lizbon'da ve bütün diğer avrupa ülkelerinde Franco rejiminin elçilikleri, bugün en sert tepkilerle karşı karşıya. İşçilerin haykırışlarıyla inliyor Avrupada başkent caddeleri!

İspanya'daki faşist yönetim, bugün sadece işçilerin değil, demokrat burjuvaların bile tepkisi ile karşılaşıyor. Bazı kapitalist ülke hükümetleri bile bu canavarca işkenceler karşısında ister istemez tepki gösteriyor. Elçilerini İspanya'dan geri çekiyor.

Türkiye işçi sınıfı da İspanya işçi sınıfının yanında yerini almalıdır. İşçi sınıfı adına var olduğunu iddia eden, «Faşizme karşı güç birliği» ilân eden partiler,

«Faşizme karşı birleşik cephe» öneren devrimciler, sosyalistler, Demokrasi mitingi düzenleyen sendikacılar,

İşçiler,

Biliniz ki, bugün İspanya işçi sınıfı faşist baskılara, işkencere karşı verdiği mücadelede yer almayan işçi sınıfı, kendi ülkesinde de faşizmi geriletemez, yenemez.

Bütün Avrupa işçileri gibi, bütün işçiler gibi, bütün sosyalistler gibi, Türkiye işçi sınıfı da İspanya işçi sınıfı ile dayanışma içinde olduğunu göstermelidir. İspanya'daki faşist baskıları, zulmü ve işkenceyi lânetlemelidir!

Sermayenin uluslararası dayanışmasına karşı işçi sınıfının uluslararası dayanışma içinde olduğunu göstermelidir. Aktif olarak. Protesto gösterileri ile!

Faşizme karşı dayanışma budur!

Ve,

Cumhuriyet Hükümeti, İspanya'daki faşist yönetimin insanlık dışı cinayetlerini protesto için bu yönetimle ilişkisini kesmelidir!

Jose Alonso (24 yaşında) | Roman Garchıa (27 yaşında) | Jose Sanchez (21 yaşında)

Faşist yönetimin son cinayetinde öldürülenler.

FRANKO FAŞİZMİ KENDİ ÖLÜMÜNE İMZA ATTI

İspanya 1931 yılına kadar krallıkla yönetilirdi. Bu tarihe kadar başta işçi sınıfı olmak üzere, İspanya halkı krallığa karşı çeşitli defalar ayaklanmıştı. Sonunda 1931 de cumhuriyet ilan edildi. Ama işçi sınıfı, o zaman krallıkla birlikte her türlü sömürüye son verecek güçte değildi. Kurulan koalisyon hükümetinde burjuva partileri etkili idi. Eski rejimi savunanlar da halâ ortada idi.

1933'te seçimler yapıldı. Cumhuriyete karşı olan güçler iktidara geldi. İki yıl önce işçi sınıfının, yoksul köylülerin, halkın kazandığı bir takım reformları birer birer geriletti. İşçiler üzerinde amansız bir baskıya başladı. Krallığın baskı ve zulmünün yerini parlementolu zulüm, baskı ve sömürü almıştı.

İşçiler bu sömürü ve baskıya karşı sık sık ayaklanıyordu. 1934 te bu ayaklanmalar en kanlı şekilde bastırıldı. Asturias maden işçilerinin başlattığı direnişler kanla durduruldu.

İşçi sınıfı, sömürüye ve baskılara karşı ayaklanırken bir yandan da bu baskılara karşı olan güçleri «Ortak cephe» ye çağırıyordu. Sonunda işçi sınıfı partisi ve bir kısım burjuva partilerinin de içinde yer aldığı bir «Halk Cephesi» kuruldu. Bu cepheye katılan 8 partiden 4 ü, burjuvazinin çeşitli katlarını temsil ediyordu.

16 şubat 1936 seçimlerinde bu cephenin oluşturduğu ortak program en fazla oyu aldı. Halk Cephesi hükümeti kuruldu.

Halk Cephesi Hükümeti, sömürüyü tamamen ortadan kaldırmamakla birlikte bazı reformlar yaptı. İşçi ücretleri arttırıldı. Tarım ve Eğitim reformları yapıldı. Siyasal mahkûmlar affedildi.

Ama seçimlerden yenik çıkan Halk Cephesi düşmanları; kralcılar ve gerici burjuvalar, eski rejimden çıkarı olan askerlerle işbirliğine girdiler. Ülkenin çeşitli yerlerinde işçilerin üzerine saldırdılar. Karışıklıklar çıkardılar. Bu saldırılar, «Falanj» adı verilen siyasi partinin militanları tarafından yürütülüyordu. Ve bu parti, İspanya'nın en gerici partilerinden biriydi.

Nihayet İspanya'da darbeci girişimler peşinde koşan Falanjistler (faşistler), General Franko ve etrafında toplanan bir kısım askerlerle Halk Cephesi hükümetine karşı bir darbe yaptılar. Ancak darbe bütün ülkede başarıya ulaşamadı. Böylece üç yıl sürecek olan İspanya iç savaşı başladı.

İtalya'nın faşist hükümeti, Almanya'nın Nasyonal Sosyalist hükümeti savaşın hemen başında Franco'nun yardımına koştu. İtalyan uçakları İspanya semalarından işçi sınıfı üzerine bomba yağdırdı. Alman tankları Madrit caddelerinde halkın üzerinden geçti. Franco - Mussolini - Hitler üçlüsü İspanya Halk Cephesi hükümetine ve işçi sınıfına karşı kanlı bir saldırıya girişti.

Buna karşılık Fransa'daki, İngiltere'deki ve diğer batı avrupa'daki sosyal - demokrat hükümetler, Halk Cephesi ile faşistler arasındaki bu savaşta «tarafsız» olduklarını açıkladılar. İspanya işçi sınıfını ve halkını Franco - Mussolini - Hitler üçlüsünün saldırısı karşısında yalnız bıraktılar.

Ama uluslararası işçi sınıfı, İspanya işçilerini bu savaşta yalnız bırakmadı. İtalya'dan, Almanya'dan, Fransa'dan, İngiltere'den, ve daha bir çok ülkeden işçiler akın akın İspanya'ya gittiler. Faşistlerin saldırısı karşısında bütün ülkelerden gelmiş işçilerin oluşturduğu «Enternasyonal (Uluslararası) Tugaylar» Madrit'i, Bersolena'yı, Astirias'ı savundular. Sovyetler Birliği İspanya işçi sınıfının yanında yer aldı. Uçak ve malzeme yardımı yaptı. Ama Fransa'nın, İngiltere'nin sosyal - demokrat hükümetleri Sovyet uçaklarına kendi ülkeleri üzerinden geçiş izni vermediler. Böylece İspanya işçi sınıfına giden yardımları engellediler.

Bütün bunlara rağmen İspanya işçi sınıfı, Halk Cephesi Hükümeti, «Enternasyonal Tugaylar» tam üç yıl faşizme karşı direndiler.

Ve 1939 yılının bir nisan günü Franco, Mussolini ve Hitlerin silahlı yardımlarıyla bütün İspanyada 1 milyon insanın ölümünden sonra egemen hale geldi. İspanya, 1939 da Faşizmin pençesine düştü. Ve tam 36 yıldır İspanya işçi sınıfı faşizmin baskı, zulüm ve sömürüsü altında yaşıyor.

FRANKO REJİMİNE TEPKİLER ARTIYOR

Bugün İspanya'daki Franko yönetimine karşı tepkiler her geçen gün artmaktadır. Son olarak ikisi işçi beş gencin idamı dünya çapında gösterilere yol açtı. Faşist Hükümetin yaptığı baskılar arttıkça halkın direnişi de artmaktadır. Çeşitli işçi ve gençlik komiteleri yeraltı sinemalarında 100 binden fazla işçiye, faşizme karşı mücadeleye çağıran filimler göstermişlerdir.

Faşist Hükümetin direniş hareketleri karşısında yetersiz kalması, Hükümet içinde de tartışmalara yol açmıştır. Ordu içinde de kıpırdanmalar vardır. Orta sol eğilimli 1000 den fazla küçük rütbeli subay Askeri Demokratik Birlik adında gizli bir örgüt kurmuşlardır.

Bütün bu direnişler karşısında aciz kalan faşist İspanyol rejimi gittikçe vahşileşmektedir. Son olarak İspanyol Askeri Makamları verilen 11 idam cezasından altısını onayladı. Bu idam cezalarına karşı içte ve dışta süren tepkilere aldırmayan Franko bu altı kişiden beşinin idam cezasını onayladı. 27 eylülde cezalar infaz edildi.

İdamlar faşizme karşı olan tepkileri daha da arttırdı. Belçika, Fransa, Batı Almanya, İtalya, Hollanda ve diğer bir çok ülkede şiddetli gösteriler yapılmaktadır. Birçok yerde İspanyol elçiliklerinin tahribine kadar varan bu gösterilerle İspanya'daki faşist yönetim ve son idamlar kınanmaktadır. Bu ülkelerin siyasi iktidarlarının da katıldığı tepkiler sonucu Faşist Franko Rejimi uluslararası alanda gittikçe daha çok yalnız kalmaktadır. Ve kendi mezarını kazmaktadır. Franko rejimi idamları imzalamakla, kendi ölümünü de imzalamıştır ve mutlaka çökecektir.

Burhan Karaçelik

(Baştarafı 1. sayfada)

ABD tipi demokrasi vardır. Bu demokrasi büyük sermayeye dayanır. Halkın da demokrasiye inancını sarsar. Türkiye'de öyle bir demokratik rejim kurulmalı ki, halk, en başta ekonomik özgürlüğü olmak üzere tam özgürlüğüne kavuşmuş ve idareye gerçekten hakim hale gelmiş olsun.

Cevap : 9 — Detant'ı büyük devletler arasında, kendi çıkarlarını sürdürmek için hazırladıkları bir oyun olarak kabul ediyorum. Bu niteliğe dönüşmedikçe milletlerin sulh içinde yaşamalarına ben de taraftarım. Helsinki'de Kıbrıs konusunda alınan karar, Yunan propagandasının etkisiyle alınmış ve bizim aleyhimize bir karardır. Fikirlerin serbestçe dolaşmasına taraftarım. Türk halkı, fikirler arasında tercih yapabilecek durumdadır. Hatta Komünist Partisi bile kurulsun. Herkes kendi yerini tayin etsin.

TEŞVİK TEDBİRLERİ

NEDİR

Teşvik tedbirleri kısaca, devletin kapitalistlere sağladığı bir takım çıkarlardır. Üçüncü beş yıllık planda teşvik tedbirlerinin amacı şöyle gösterilmiştir:

«Geliştirilmek istenen alanlara ticari kârlılığı arttırarak, riski azaltarak, bu alanlara uygun miktar ve nitelikte kaynak akımını sağlamak».

Yani yatırım yapan kapitalistlerin kârlarını arttırarak, daha ucuza üretim yapmalarını sağlayacak tedbirleri almaktır. Halen Türkiye'de uygulanan başlıca teşvik tedbirleri şunlardır :

YATIRIM İNDİRİMİ : Bugün Türkiye'de yatırım yapan ve faaliyette bulunan şirketler «Kurumlar vergisi» diye bir vergi öderler. Bu verginin oranı yüzde 25 tir. Ayrıca şirket ortağı olan kişiler de «Gelir vergisi» öderler. Bu vergiler, tabiiki kapitalist şirketlerin kârlarından alınır. İşte, yatırım indiriminden istifade eden şirketler ve ortakları, yaptıkları yatırımın büyüklüğü oranında, bu vergilerin büyük bir kısmını ödemekten kurtulurlar. Bir örnek verelim:

Diyelim ki bir kapitalist 10 milyon liralık yatırım yapmış olsun. Buna teşvik tedbiri olarak yüzde 50 yatırım indirimi verilmis olsun. Simdi bu kapitalist, kâr etmeye başladığında, kârının 5 milyon lirası için (yatırdığı 10 milyonun yüzde 50 si) tek kuruş vergi ödemeyecektir.

GÜMRÜK MUAFİYETİ : Bu teşvikten istifade eden kapitalist, dışarıdan getireceği makinalar ve malzemeler için gümrük parası ödemeyecektir. Bu teşvik uygulamasının diğer şekillerinde ya gümrük miktarı azaltılmakta ya da gümrük parası takside bağlanmaktadır.

İHRACATTA VERGİ İADESİ : İhracatçı kapitalistlere uygulanan bir teşvik tedbiridir. İhracat yapan kapitalist, bu sayede daha önce ödediği vergilerin bir kısmını devletten geri almaktadır.

KREDİ TEŞVİKLERİ : Kapitalistlerin daha kolay, daha ucuz ve uzun vadeli borç para temin etmelerini sağlayan teşvik tedbirleridir. Bu teşvikte, uzun vadeli kredi alan kapitalistlerin ödeyeceği faizin bir kısmını devlet karşılamaktadır.

DÖVİZ TAHSİSİ : Döviz, dış piyasada geçerli olan dolar, mark gibi yabancı paralara verilen isimdir. Bu uygulamada devlet, dışarıdan mal alan kapitalistlere, sıkıntıya düşmemeleri için tahsisat ayırır.

TARİHÇESİ

Türkiye'de teşvik politikasının tarihi cumhuriyet öncesi yıllara kadar uzanır. İlk olarak, Osmanlı döneminde 1913 yılında kapitalizmi teşvik amacıyla TEŞVİK-İ SANAYİ KANUNU çıkartılmıştır.

Daha sonra, cumhuriyet döneminde de teşvik tedbirlerini görüyoruz. Esasen 1923 İzmir iktisat kongresinde Türkiye'nin kapitalist yoldan kalkınması kabul edilmişti. 1927'de kabul edilen Teşvik-i Sanayi Kanunu bu anlayışa uygun olarak çıkartılmıştı. Kanunla getirilen teşvik tedbirleri şunlardı :

1 — Önemli sanayi firmalarına fabrika toprağı vermek
2 — Vergi muafiyetleri tanımak
3 — Taşıma indirimleri sağlamak
4 — Üretim pirimleri vermek
5 — Devlet kurumlarını zorunlu alıcı kılmak.

Görüldüğü gibi amaç, devlet eliyle kapitalizmi geliştirmekti. 15 yıl sürecek olan bu himaye politikasının «sermaye birikimi» sağlayacağı düşünülüyordu. Fakat özel teşebbüs çok cılızdı. Bu yüzden 1927 Teşvik-i Sanayi Kanunu amacına ulaşamadı.

Planlı dönemde teşvik tedbirleri :

1961 yılında Devlet Planlama Teşkilatı kuruldu. Bu kuruluş, kapitalist gelişmeye yön göstermek amacını taşıyordu. Beş yıllık planlar uygulanmaya başladı. Bu dönem boyunca getirilen teşvik tedbirleri şunlardır :

★ 19 şubat 1963 tarihinde çıkan bir kanunla yatırım indirimi getirilmiştir. Yatırım indiriminin tarım ve sanayi kesiminde yüzde 30 ilâ yüzde 50 arasında uygulanması esasa bağlanmıştır.

★ 27 haziran 1963 te çıkarılan bir kanunla ihracatta vergiden muaflık getirilmiştir.

★ 14 mayıs 1964 yılında çıkarılan bir kanunla Gümrük vergisinin taksitlendirilmesi ve oranlarının değiştirilebilmesi yetkisi Bakanlar Kuruluna verilmiştir.

★ 27 temmuz 1967 tarihinde kabul edilen bir kanunla yeni teşvik tedbirleri getirilmiştir. Ayrıca «Yatırımları ve ihracatı teşvik ve geliştirme bürosu» kurularak Devlet Planlama Teşkilatına bağlanmıştır. Ancak, o zamanki Türkiye İşçi Partisinin müracaatı ile Anayasa Mahkemesi bu kanunu iptal etmiştir.

YENİ TASARI

Haziran 1975'te Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca yeni bir tasarı hazırlandı. Tasarı «Beyan Usulü» ne dayanmaktadır. 12 Mart Hükümetlerince getirilen tasarının benzeridir. Halen uygulama «PROJE ESASI» na göredir.

Proje Usulü ile Beyan Usulü arasındaki fark şudur :

Proje Esası :Her yatırım projesi ayrı ayrı incelenir. Kapitalistlerin faydalanabilecekleri teşvik miktarları projenin özelliklerine göre tesbit edilir.

Beyan Usulü : Genel teşvik tedbirleri önceden bellidir. Her kapitalist, teşvik tedbirlerinden ne kadar yararlanacağını kendisi tesbit eder. Hak ettiğini kabul ettiği teşvik miktarını ödediği vergiden düşer. Bu usulde karar verme yetkisi kapitalistin kendisine bırakılmıştır.

Yeni tasarıya göre, teşviklerle ilgili bütün yetkiler, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında toplanacaktır. Bu tasarıyla teşvik tedbirlerinin kapsamı genişletilmektedir.

ÇANAKKALE ÇİMENTO SANAYİİ A.Ş.

ORTAKLARA SAĞLIYACAĞI MENFAATLER ve KURULUŞ YERİ :

— Çanakkale ili, Ezine ilçesinin Bozalan yöresinde kurulacak olan fabrika tüm teşvik tedbirlerinden yararlanmaktadır. Sanayi Bakanlığından gerekli Teşvik Belgesi alınmış ve sermaye üzerinden % 50 yatırım indirimi ve % 100 gümrük muafiyeti sağlanmıştır.

İşte hem yatırım indirimi hem gümrük muafiyetinden istifade eden bir yatırım. Teşvikler Büyük Sermayedarlara hizmet eder

Teşvikler büyük sermayedarlara hizmet eder

Yatırımda bulunacak olan kapitalistlere, teşviklerden ne kadar yararlanabileceklerini gösteren birer belge verilir. Buna «Teşvik Belgesi» denir. Bugüne kadar olan uygulamalarda bu teşvik belgelerini çoğunlukla, İstanbul, Çukurova, İzmit gibi büyük sermayedarların yatırım yaptıkları yerlerdeki firmaların aldıkları görülmektedir. Bu durum, teşvik tedbirlerinin büyük sermayedarlara hizmet ettiğini gösterir. Esasen büyük sermayedarların sözcüleri de bunun böyle olması gerektiğini söylemektedirler. Mesela İstanbul Sanayi Odasından Ali Mansur şöyle demektedir :

«Gelişen bir ekonomide, sıkışan daima küçük adam olacaktır. Bu doğal bir olaydır. Buna karşı yapılacak bazı şeyler vardır. Ama ufak ve orta işletmeleri zoraki yaşatmaya çalışmanın imkansızlığı da kabul edilmelidir.»

Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği ise teşvik tedbirleri konusundaki isteklerini şu şekilde açıklamaktadır :

«Herşeyi teşvik, hiçbir şeyi teşvik etmemektir. Teşvikler daha güçlü fakat daha sınırlı olmalıdır.»

Geri kalmış bölgelerin sanayileşmesini sağlamaz

Teşvik tedbirleri ile ilgili yönetmelikte 40 il ve 50 ilçe geri kalmış bölge kabul edilmektedir. Bu bölgelere yapılacak yatırımlara daha çok teşvik verilmektedir. Bu farklı uygulamaya rağmen geri kalmış bölgeler yeterince yatırımlardan faydalanamamaktadır.

Mesela, yılda bir milyondan fazla yatırım yapabilen firmaların yatırım yaparken seçtikleri bölgeler şöyledir:

Yüzde 70 İstanbul
Yüzde 14 Ege bölgesi
Yüzde 16 Anadolu

Görüldüğü gibi Anadoluya yatırım çok düşüktür. Bunun sebebi, geri kalmış bölgelerin alt yapı yatırımları bakımından da (Enerji, ulaştırma, su vs. tesisler) yetersiz olmasıdır. Kapitalist sistemin amacı kârdır. Alt yapı tesislerinin olmadığı bölgelerdeki yatırımlar yeterli kârı sağlamaz. Bu yüzden, sırf teşvik tedbirleri var diye kapitalistler geri kalmış bölgelere yatırım yapmazlar. Geri kalmış bölgeler de dahil olmak üzere genel olarak ülkenin gelişmesi ve sanayileşmesi, sosyalist sistemin kurulmasıyla mümkün olacaktır.

Teşvikler sermaye birikimini hızlandırmaktadır

Kapitalistler, varlıklarını devam ettirebilmek ve güçlenmek için sürekli yatırımlarda bulunmak zorundadırlar. Yeni yatırımlarda bulunabilmek için de sermayelerini arttırmak zorundadırlar.

Sermaye birikiminin asıl kaynağı emeğin sömürüsüdür. Bunun yanında başka kaynaklar da vardır. Mesela, tarımın vergilendirilmesi, küçük tasarrufların halka açık şirketler yoluyla sermayedarların hizmetine sunulması gibi.

İşte teşvik tedbirleri de sermaye birikimini hızlandırmada en etkili yollardan biridir. Vergi muafiyetleri, vergi iadeleri, yatırım indirimleri, ucuz kredi kaynakları sermayedarların güçlenmesini sağlamaktadır.

Teşvik tedbirleri ileri teknoloji getirmez

Teşvik tedbirlerinin uygulanmasında «Yeni imalât teknolojisinin yurda aktarılmasına hizmet etmek» amaçlardan biri olarak gösterilmektedir.

Oysa teknoloji seçimi, Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerin kendi iradesine bağlı değildir. İleri kapitalist ülkeler, kendilerine göre geri sayılan, çok sayıda işgücü gerektiren üretim dallarını daha geri ülkelere kaydırmaktadırlar. Bu üretim dallarında en ileri teknoloji kullanılsa dahi gerçek anlamda ileri teknolojinin yurda aktarıldığı söylenemez. Örneğin Türkiye'deki tekstil sanayisi böyledir. Ve Türkiye'de teşvik tedbirlerinden istifade eden sanayi kolları bu bu tip üretim dallarıdır. Bu durumu aşağıdaki tablo açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

1973'teki vergi iadelerinin üretim dallarına göre dağılımı :
yüzde 27 si Dokuma ve Tekstil sanayisine
yüzde 12 si Deri mamulleri sanayisine
yüzde 10 u Gıda sanayisine
yüzde 7 si Petrol
yüzde 6 sı Çimento sanayisine, olmuştur.

Cumhuriyetten bu yana teşvik tedbirleri uygulandığı halde, ileri teknoloji sayılan Elektronik ve Makina imalat sanayisi Türkiye'de gelişmemiştir.

Teşvik tedbirleri ve sermaye partileri

Teşvik tedbirleri, istisnasız Türkiye'deki bütün siyasi iktidarlar tarafından uygulanmıştır. Fakat son günlerde, meselenin özünü saptıran bir tartışma ortaya çıkmıştır. CHP'nin, Yahya Demirel'in hayali mobilya ihracı meselesiyle başlattığı bu tartışma tam sermaye partilerine yakışır niteliktedir. CHP teşvik tedbirlerine esasta karşı çıkmamakta, yapılan vergi iadesinin usulsüzlüğünü ileri sürmektedir. Bu kaypak tavır sosyal demokratların genel niteliğidir.

Esas olan, teşvik tedbirlerine temelinden karşı çıkmaktır. Uygulamanın usulüne uygun olup olmadığını tartışmak ise, meselenin özünü saklamaktan başka bir şey değildir. Ne CHP'nin, ne AP'nin ne de diğer sermaye partilerinin, bu konuda birbirlerini suçlamalarına aldanmamak gerekir.

Yorum

Teşvik tedbirleri niçin veriliyor

Türkiye'de Teşvik Tedbirlerinin uygulanması cumuriyetten önce başlamış, «Cumuriyet Dönemi» boyunca da devam etmiştir. 1963 yılında Avrupa Ortak Pazarına giriş anlaşmasının imzalanmasıyla iyice önem kazanmıştır.

Esasen, 1923'te İzmir'de toplanan iktisat kongresinde Türkiye'nin kapitalist batı dünyasında yer almasına karar verilmişti. Ancak kapitalist atılımı sağlayacak «birikim sermaye» yoktu. Özel teşebbüs çok cılızdı ve destek görmeye muhtaçtı. Bu dönemde getirilen teşvik tedbirleri kapitalizmi güçlendirmeyi amaçlıyordu. Yani devlet eliyle zengin yaratılacaktı. 1950-1960 döneminde de aynı uygulama devam etti. Ayrıca, kapitalist gelişimin ihtiyaç duyduğu alt yapı tesislerine (enerji, ulaşım vs.) de önem verildi.

Bugün artık Türkiye'de kapitalist ekonomi yerleşmiş durumdadır. Uluslararası sermaye ile işbirliği içindeki Türkiye kapitalistleri güçlenmişlerdir. Öyleki Türkiye ekonomisi Ortak Pazar'a geçiş sürecine girmiştir. Şimdi, büyük kapitalistler, devlet desteğini de sağlayarak daha büyük yatırımlar yapmak istemektedirler. Çünkü modern teknolojinin kullanılabilmesi ve düşük maliyetli üretim, büyük üretim hacmine sahip fabrikalarda gerçekleşebilir. Ve daha fazla kâr sağlamanın da yolu budur. Bu yüzden büyük sermaye sahipleri, kaynaklarına teşvik tedbirleri vasıtasıyla sağladığı imkânları da ekleyerek, yabancı sermaye ve teknoloji ile işbirliğini geliştirmek istemektedirler. Elbetteki bütün bunlar bir küçük sanayici, örneğin bir atelye sahibi gerçekleştiremez.

Bu durum, siyasal iktidarlara büyük şirketleri ve büyük yatırımları destekleme zorunluluğu getirmektedir. Daha doğrusu, siyasi iktidar üzerinde etkinliği olan büyük sermaye sahipleri sınıfı, devlet cihazını ve onun ekonomik imkânlarını kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaktadır. Teşvik tedbirlerinin özellikle büyük sermayeyi (yani tekelleşmeyi) destekler mahiyette oluşunun nedeni budur.

KİMİN SIRTINDAN ÇIKIYOR

Devlet bütçesi, teşvik tedbirleri ile milyarlarla ölçülen miktarda vergi kaybına uğramaktadır. Bunun yanında, bir kısım teşvik tedbirleri de devlet bütçesinden karşılanmaktadır. Sermayedar sınıfın iktidarları sermayedarlara vergi bağışında bulunurken, işçilerin ve diğer çalışanların üstündeki vergi yükünü arttırmaktadır. 1975 yılı bütçe tahmini rakkamlarına göre 88 milyar liralık vergi gelirlerinin 56 milyar liralık kısmı işçilerin ve diğer ücretlilerin sırtından çıkacaktır.

Oysa, sadece 1972 yılında teşvik tedbirleri yoluyla sermayedarlara 5 milyar liradan fazla para aktarılmıştır. Bu rakkam her yıl artmaktadır. 1972-1974 yılları arasınd sadece gümrük muafiyeti vasıtasıyla 15-20 milyar lira vergi kaybı olduğu tahmin edilmektedir. 1975 yılının ilk üç ayında ihracatta yapılan vergi iadesi 400 milyon liraya yaklaşmaktadır.

İşçi sınıfı, sermayedar sınıfa uygulanan teşvik politikasına karşı çıkmalıdır. Ücretliler üzerindeki vergi yükünü arttıran; sermayedarlara vergi bahşeden vergi politikasına karşı çıkmalıdır. İşçi sınıfının ekonomik örgütleri ve sosyalist partiler, bu yolda mücadele etmelidirler.

— TEŞVİK TEDBİRLERİ KALDIRILMALIDIR

— ÇOK KAZANANDAN DAHA ÇOK VERGİ ALINMALI, DEVLET BÜTÇESİNDE SAĞLIK, EĞİTİM GİBİ SOSYAL HİZMETLERE DAHA ÇOK FON AYRILMALIDIR

işçi davası

RÖPORTAJ

Kazalı işçi Mehmet Tarkın, gazetemiz muhabirine olayı anlatırken görülüyor. (Foto: İşçi Davası)

iş kazasında iki bacağı kesilen demiryolu işçisi Mehmet Tarkın "Sorumlu işverendir" diyor

Ereğli Kömürleri İşletmesi (EKİ) Ulaştırma Müdürlüğüne bağlı Demiryolu Hareket Servisinde, bir süre önce bir iş kazası meydana geldi. Şeftren olarak çalışan Mehmet Tarkın adındaki işçi, tren altında kalarak iki ayağını kaybetti.

Gazetemiz muhabiri işçi Mehmet Tarkın ile görüştü. Mehmet Tarkın olanları şöyle anlattı:

SORU : Kaç çocuğun var? Geliriniz var mı? Ne yiyip, ne içiyorsunuz?

CEVAP : 7, 6, 3 yaşlarında üç çocuğum var. Hiçbir gelirim yok. Bize bakacak kimse de yok. On aydır, Sigortadan avans olarak aldığım 7753 lira ile geçinmeye çalıştık. Elimde para kalmadı. Ne yapacağımızı şaşırdım.

SORU : Ne zaman iş kazasına uğradın. Kazanın sebebi nedir?

CEVAP : 23 Aralık 1974 tarihinde kaza oldu. Ben vagon marşpiyesinde fren sıkarken, el freni elinden boşaldı. Fırladım, yere yuvarlandım. Tren üzerimden geçti. Her iki bacağım bileklerinden kesildi. Hastahanede bana iyi bakmadılar. Ayağımı kangren sardı. Ankara hastahanesine gönderdiler. Orada da bakmadılar. Sonra gördüğün gibi iki bacağımı kalçamdan kestiler. İşverenin emniyet tedbiri almaması yüzünden kazaya uğradım. Hastahanede de bakımsızlıktan bacaklarımı kaybettim.

SORU : SİZİN İŞYERİNDE iş kazaları nasıl oluyor. Nasıl önlenebilir?

CEVAP : Bizim işyerinde azıcık emniyet tedbiri alınırsa iş kazası olmaz. Mesela vagon marşpiyesi (fren sıkmak için bulunduğum yer) çevrili olsaydı, ben kazaya uğramazdım. Vagonların marşpiyelerinin sağ, sol ve ön kısımları açıktır. Fırladığımız zaman direk olarak tren altına giriyoruz. Frenler bakımsızdır, yağlanmıyor. Vagonların basamakları kırıktır. Makinalar, vagonlar arızalı çalıştırılıyor. İşveren makinaların, vagonların durumunu çok iyi biliyor. «Birkaç sefer gider gelir» diyor. Her daim kömür taşınsın diyor.

SORU : Ereğli Kömürleri İşletmesinde çalışan işçiler sık sık işkazasına uğruyor. Yılda en az 80 işçi ölüyor. Bu konuda ne düşünüyorsun?

CEVAP : Biz işçiyiz arkadaş! İş, can emniyetimiz yok. Canımız pamuk ipliğine bağlı. Ücretimiz az. Karnımız aç. İşverenler de sadece kömür çıkarılmasını istiyor. İşçiyi düşünmüyor. İşverenler sorumsuzdur. Bu yüzden her zaman kaza oluyor. İş kazaları olduğu zaman gelen müfettişler de işverenin yanına gidiyor. Kazanın sebebini işverenden öğreniyor. İşveren de «dikkat etmedikleri için kaza oluyor» diyor.

SORU : Ereğli Kömürleri İşletmesinde iş kazaları önlenebilir mi?

CEVAP : Evet, işletmede bütün kazalar önlenebilir. Yeterki işveren kazalarını önlemeyi düşünsün. İşyerinde işçilere baskı yapılmasın. İşçiler fazla çalıştırılmasın. Üretim için zorlanmasın. İşyerinde gerekli malzemeler kullanılsın. İşçilere iyi bakılsın. Ücretleri artırılsın. İşçiler iyi beslensin. Bak o zaman iş kazası olur mu? Ama hiçbiri yapılmıyor. İşçiler sadece hayvan gibi çalıştırılıyor. Biz işyerlerinde emniyet tedbirlerinin alınmasını istiyoruz. Ocaklarda, demiryolunda, yer altında, yer üstünde yani her yerde emniyet tedbiri alınsın.

DEMİRYOLUNDA İŞ GÜVENLİĞİ YOK

Ulaştırma Müdürlüğü E.K.İ. ye bağlı bir iş yeridir. 3 bine yakın işçi çalışmaktadır. Bu iş yerinde iş güvenliği yoktur. Emniyet tedbirleri alınmıyor. İşçilere baskı yapılıyor.

İşçiler meslekleri dışındaki işlere veriliyor. İşveren işçilerin sağlık durumlarıyla da ilgilenmiyor. İş elbiseleri de zamanında verilmiyor.

İşçiler kötü şartlar altında çalışırken, işveren sadece maliyet artmadan ve zaman kayıpetmeden kömür taşıtmak istiyor. Bu durum iş kazalarına sebep oluyor.

Sendikacılar bu durumlara daha ne zamana kadar seyirci kalacak.

— İŞ YERLERİNDE EMNİYET TEDBİRLERİ ALINMALIDIR
— İŞÇİLERE YAPILAN BASKILAR DURMALIDIR
— İŞ YERLERİ SAĞLIĞA UYGUN DURUMA GETİRİLMELİDİR
— İŞ ELBİSELERİ ZAMANINDA VERİLMELİDİR.

GAZETENE SAHİP OL

İŞÇİ DAVASI : Zonguldak işçilerinin haftalık ekonomi ve politika gazetesi : Sahibi : Yıldırım Eryılmaz / Sorumlu müdür : Faruk Coşkun / Yönetim yeri : Nizam cad. Birlik iş hanı, kat: 3, No: 311 - ZONGULDAK Yazışma adresi : P.K. 68 - Zonguldak / tel : 3886 / İstanbul bürosu : Alemdar mah. Çatalçeşme sok. Atalay iş hanı, No: 27, Cağaloğlu - İSTANBUL Abone : altı aylık 25 Tl., yıllık : 50 Tl. / Dizgi - Baskı : BAŞARAN Matb.

İŞÇİLER .... SENDİKALAR

RECEP KÜREKÇİ

İKİ İŞÇİ DAHA OCAK'TA CAN VERDİ

Zonguldak (İşçi Davası) — Eylül ayının ilk gününde Ereğli Kömürleri İşletmesi (EKİ) Üzülmez Bölgesi Asma ocağında, meydana gelen iş kazasında iki işçi daha hayatını kaybetti.

Devrek Uzunahmetler köyünden Hasan Kirenli ve Yenice Nedullar köyünden Mehmet Almalı, Bölge Nakliyat Servisinde çalışırken gece saat 23.00 sıralarında karşılıklı çalışan iki nakliyat troleyi (vagonu) altında kalarak sıkışma sonucu öldüler.

Bu kazadan sonra, henüz 1975 yılının sekiz ayı bitmişken «iş kazalarında» ölenlerin sayısı 45'e yükseldi. Geçen yıl ise kaza anında ve kaza sonunda ölenlerin sayısı 129'u buldu.

MADEN İŞÇİLERİ EMNİYET TEDBİRİ ALINMADIĞI İÇİN OCAĞA İNMEDİ

Zonguldak (İşçi Davası) — Ereğli Kömürleri İşletmesi (EKİ) Karadon Bölgesinde yeterli emniyet tedbirleri alınmadığı için maden işçileri 1 Eylül gecesi üretimi durdurarak direnişe geçtiler.

Bu maden ocağında Ağustos ayı başında 6 maden işçisi öldü.

Maden işçileri, Gazetemize (İŞÇİ DAVASI sayı: 29) «emniyet tedbirlerinin alınmadığını, bu ocakta çalışmanın ölmek anlamına geldiğini ve burada son on yıl yıl içinde 25 maden işçisini öldüdüğünü» söylemişlerdi. Maden işçileri Karadon Bölgesi Acılık ocağının kapatılmasını ve işçilerin başka bir yere tertip edilmesini istiyorlardı.

Karadon Bölgesi Maden işçilerinin direnişe geçmelerinden sonra istekleri kabul edildi. Maden işçileri başka bir ocağa tertip edildiler.

ZONGULDAK YARDIM SEVENLER DERNEĞİ GREVİ DEVAM EDİYOR :

Yardım Sevenler Derneği Zonguldak Şubesinde çalışan 24 işçinin 27 Ağustos'ta başlattığı grev devam etmektedir. Grevi, Türk - İş'e bağlı Tez-Büro-İş Sendikası Zonguldak Şubesi yürütüyor. Tez Büro-İş Sendikası Genel Başkanı Doğan Üstkanat grev sırasında Zonguldak'a geldi. «Grevimizi sonsuza kadar sürdürebilecek güçteyiz» dedi.

ZONGULDAK IŞIKVEREN ENERJİ İŞÇİLERİ SÖZLEŞME YAPACAK

Türkiye Elektrik Kurumu Çatalağzı Elektrik Santralı (ÇATES) işyerinde çalışan 450 işçi adına 7. Dönem Toplu İş Sözleşmesi yapılacaktır. 1 Kasım 1975 tarihinde başlayacak olan Toplu Sözleşme görüşmelerini Elektrik İşçileri Sendikası Zonguldak Şubesi yürütecektir.

ZONGULDAK SAĞLIK İŞÇİLERİ SÖZLEŞME YAPACAK :

Sosyal Sigortalar Kurumu Zonguldak Şubesi ve Devlet Hastahanesinde çalışan işçiler 2. Dönem Toplu İş Sözleşmesi yapacaklardır. Sözleşme görüşmelerini Sağlık-İş Sendikası Zonguldak Şubesi yürütecektir.

GENEL-İŞ SENDİKASI ZONGULDAK ŞUBE GENEL KURUL TOPLANTISI YAPILDI :

Genel Hizmetler İşçileri Sendikası (Genel-İş) Zonguldak Şubesi 6. Genel Kurul Toplantısı 21 Eylül'de yapıldı. İşçilerden rakı parası aldığı söylenen Şenol Kılıç Belginer, başkanlık seçimini kaybetti. Onun yerine Sendika Başkanlığına Necati Acar getirildi.

ZONGULDAK YENİ EKMEK-İŞ SENDİKASI 33 İŞYERİNDE SÖZLEŞME YAPACAK :

Yeni Ekmek-İş Sendikası Zonguldak Şubesi, 38 fırın ve ekmek fabrikası işyerinde kasım ayı başında Toplu İş Sözleşmesi yapacaktır.

EREĞLİ DEMİR-ÇELİK'TE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ İMZALANDI :

Ereğli Demir Çelik Fabrikaları işvereni ile DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası arasında 6. Dönem Toplu İş Sözleşmesi imzalandı. 8500 işçi, ücretlerine birinci yıl için 425, ikinci yıl için 425 kuruş zam ve birçok sosyal haklar aldılar.

KARABÜK DEMİR-ÇELİK İŞÇİLERİ SÖZLEŞME YAPACAK :

Karabük Demir Çelik Fabrikalarında çalışan 15 bin işçi adına 7. Dönem Toplu İş Sözleşmesi yapılacaktır. İşçiler ücret zammı olarak 1000-1500 lira istiyor. 1 Ocak 1976'da başlayacak sözleşme görüşmelerini Çelik-İş Sendikası yürtecektir.

SEKA'DA TOPLU SÖZLEŞME İMZALANDI :

Türkiye Selüloz ve Kağıt Fabrikaları (SEKA) Genel Müdürlüğü ile Türkiye Selüloz Kağıt ve Mamülleri İşçileri Sendikası (Selüloz-İş) arasında 6. Dönem Toplu İş Sözleşmesi imzalandı. Çaycuma, Aksu, Dalaman, İzmit Kağıt Fabrikalarında çalışan 10 bin Kağıt işçisi, birinci yıl için 5, ikinci yıl için 4 lira ücret zammı ve birçok sosyal haklar aldılar.

PROTESTO

Protestoyu başlatan Merkez Atelyeleri işçileri, 830 imzalı dilekçe ile sendika binası önünde görülüyorlar. (Foto: İşçi Davası)

Zonguldak maden işçileri sendika yöneticilerini protesto etti

Geçen ay Kozlu Kömür ocaklarında çalışan maden işçileri sendika yöneticilerinin olur olmaz şekilde aylıklarından kesinti yapmalarını protesto etmek için ocaklara toplu halde girmemişti. Ve bu haksızlığı önlemek için maden işçilerinin başvurduğu bu direnişi kırmaya gelen Zonguldak Maden İşçileri Sendikası genel başkanı Mehmet Tezer'i de dinlemeyip kovmuşlardı. Bunun üzerine de Mehmet Tezer işçileri suçlayıcı ifadeler kullanarak «istifa» ettiğini açıklamıştı. Ancak daha sonra sendikanın diğer yöneticileri araya girerek istifa kararını «izin» e çevirmişlerdi. Diğer yöneticilerin araya girmesi genel başkanın kara kaşı - kara gözü için olmamıştı. Sendika yöneticileri işçilere yaptıkları ihanetin hep birlikte sorumlusu olduklarını bildiklerinden ve çevirdikleri kirli işler yüzünden birbirlerine gebe olduklarından genel başkana sahip çıkmak zorunda kaldılar.

Sendikanın bütün yetkili kurulları 19 eylülde müşterek bir toplantı yaptılar ve aldıkları kararları «müşterek bülten» ile duyurdular. Bu bültende tüketim kooperatifi için bir yevmiye kesilmesinin son genel kurulda kararlaştırıldığı hatırlatılarak bu girişimin işçilerin yararına olacağı iddia ediliyordu. Bültende ayrıca direnişe geçen Kozlu maden işçilerinin tahriklere kapıldığı da ileri sürülüyordu.

Sendika yöneticilerinin bu kaypak tutumunu protesto etmek üzere işçiler harekete geçtiler. İlk olarak Ereğli Kömür İşletmeleri'nin merkez atelyesinde ve garajında çalışan işçiler bu konuda hazırladıkları 800 den fazla işçinin imzasını taşıyan bildiriyi hem sendika yöneticilerine, hem de işveren durumundaki İşletme Müdürlüğüne verdiler.

İşçiler bu bildiride, Kozlu ocaklarında direnişe geçen arkadaşlarını desteklediklerini ve sendika yöneticilerinin tahriklere kapılma iddiasına karşı çıktıklarını ifade ettiler. İşçiler kendilerinden kooperatif için kesinti yapılmasına karşı olmadıklarını, ancak buna gerek olmadığını, çünkü sendikanın gelirlerinin bu gibi girişimleri karşılamaya yeterli olduğunu belirttiler. İşçilerin bildirisi şöyle son buluyordu: «1974 yılından beri işçiden kesilen bir yevmiye geri verilmelidir. İşçi sarayı ve tüketim kooperatifi adına para kesilmesi durdurulmalıdır. Bu işler normal işçi aidatları ile yapılmalıdır.»

Atelye ve garaj işçilerinin başlattığı bu protesto hareketinin diğer bölgelerde çalışan işçiler tarafından sürdürüleceği ve sendika yöneticilerinin işçilerin parasını bol keseden yemelerine engel olunacağı tahmin edilmektedir.

Maden işçileri aralarındaki dayanışmayı güçlendirmeli, sendikalarına daha fazla sahip çıkmalı, çıkarcı sendikacıları temizlemeli, ve seslerini daha gür olarak duyurmalıdır.